

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра географії та менеджменту туризму

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Соціально-економічна географія світу

(вказати назву навчальної дисципліни)

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Міжнародний туризм,

Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг

(назва програми)

Спеціальність 242 "Туризм і рекреація"

(вказати: код, назва)

Галузь знань 24 "Сфера обслуговування"

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Факультет Географічний

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник: Заячук Оксана Григорівна, доцент кафедри географії та менеджменту туризму,

к. геогр.н.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача

[http://www.geotour.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02personnel&data\[6678\]\[caf_pers_id\]=1088&commands\[6678\]=item](http://www.geotour.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02personnel&data[6678][caf_pers_id]=1088&commands[6678]=item)

Контактний тел. 050 2388066

E-mail: o.zayachuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/enrol/index.php?id=308>

Консультації

за графіком консультацій викладачів на сайті:

<http://www.geotour.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/07navchproc>

Дисципліна «Соціально-економічна географія світу» належить до переліку навчальних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр», що пропонується в рамках циклу дисциплін вільного вибору студента на першому році навчання. Курс спрямований на вивчення основних тенденцій соціально-економічної географії, передбачає формування просторових уявлень про поширення основних суспільних процесів у різних регіонах та країнах світу.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни полягає формуванні в здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань з соціально-економічної географії, забезпеченні практичних навичок у роботі з географічною картою, її номенклатурою. Розуміння зв'язку між соціально-економічним розвитком та розвитком сфери туризму.

Пререквізити. «Рекреаційна географія».

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей**:

- ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- СК21. Здатність аналізувати територіальне поєднання рекреаційно-туристичних ресурсів, господарства та інфраструктури за формами та видами туризму.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук

ПРН27. Пояснювати спеціалізацію туризму на основі аналізу територіального поєднання рекреаційно-туристичних ресурсів, господарства та інфраструктури

ПР33. Знати фізико-географічні та економіко-географічні особливості країн світу, що визначають їхню країнознавчу характеристику та спеціалізацію в міжнародному туризмі. Уміти аналізувати дані про природу, культуру, історію та туристичну інфраструктуру країни як чинники туризму; виявляти їхній вплив на розвиток і спеціалізацію туризму тих або інших туристських регіонів і країн (ОП Міжнародний туризм).

Студенти також мають

розуміти:

- закономірності соціально-економічного розвитку країн, міжнародної економіки, механізми реалізації цілей міжнародних організацій відповідно до їх типів;

знати:

– економіко-географічні особливості регіонів та країн світу, що визначають їх спеціалізацію в міжнародному туризмі;

– системи суспільно-географічних чинників, їх вплив на просторову організацію та формування туристичних послуг;

– основні причини виникнення глобальних проблем людства та шляхи їх розв'язання

уміти:

- аналізувати соціально-економічні показники (ВВП, ВНД, ІЛР ...), туристичну інфраструктуру країн, як чинника розвитку туризму;
- виявляти вплив соціально-економічного рівня розвитку регіону чи країни на розвиток туристичної інфраструктури країни чи регіону;
- орієнтуватись в політичній карті,
- практично використовувати здобуті географічні знання, застосовувати принципи критичного аналізу до ключових теорій соціально-економічного розвитку території;
- встановлювати залежність між, соціально-економічним рівнем розвитку країн і регіонів та розвитком туризму;
- розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку та взаємодії соціально-економічних процесів і туристичної галузі

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Соціально-економічна географія світу»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4	120	2	30	30	1	-	60		залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Теоретико-методологічні основи соціально-економічної географії. Становлення та розвиток соціально-економічної географії як науки	6	2	2			2
Тема 2. Політична карта світу та її формування	9	2	4			3

Тема 3 Типологія країн світу	13	4	4			5
Тема 4. Географія світових природних ресурсів	7	2				5
Тема 5. Національна економіка	9	2	2			5
Тема 6. Світове господарство	7	2				5
Тема 7. Процеси інтеграції та глобалізації у сучасному світі. Роль та значення міжнародних організацій	11	2	4			5
Усього за ЗМ 1	62	16	16			30
ЗМ 2. Демографічні процеси						
Тема 8. Основні демографічні процеси світу. Природний рух населення	11	2	4			5
Тема 9. Механічний рух населення світу	7	2				5
Тема 10. Етнічний та релігійний склад населення світу	11	2	4			5
Тема 11. Розселення населення.	2	2				
ТЕМА 12. Урбанізація та урбанізаційні процеси.	11	2	4			5
ТЕМА 13. Зайнятість населення.	7	2				5
Тема 14. Глобальні проблеми світу	9	2	2			5
Усього за ЗМ 2	58	14	14			30
Усього годин за ЗМ 1 та ЗМ 2	120	30	30	-	-	60

3.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Год.	Балів
1	Політична карта світу. Регіоналізація світу	5	10
2	Типологія країн світу. Використання різних методик обрахунку ІЛР на практиці.	5	5
3	Просторові особливості інтеграційних процесів у сучасному світі	5	5
4	Відтворення населення, динаміка зміни чисельності населення світу (регіональний аспект)	5	5
5	Національний та релігійний склад населення світу, поширення світових релігій та їх значення у туризмі	5	5
6	Урбанізаційні процеси, їх еволюція, загрози та перспективи	5	5
Всього		30	35

3.4. Самостійна робота

Для засвоєння матеріалу курсу «Соціально-економічна географія світу» окрім аудиторних занять (лекційних, семінарських, практичних) значну увагу приділено самостійній роботі студентів. Зокрема, до форм самостійної роботи віднесено:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Підготовка до семінарських та практичних занять.
3. Підготовка до проміжного та підсумкового контролю.
4. Самостійне опрацювання запропонованих тем та питань,

Перевірка знань здійснюється шляхом включення питань самостійної роботи до змістових модулів дисципліни.

№	Назва теми	К-сть годин
1	Методи дослідження соціально-економічної географії світу	4
2	Підходи різних авторів до макрорегіоналізації країн та регіонів світу. Залежні та спірні території на політичній карті світу	4
3	Території з спеціальним статусом. Столиці країн світу на політичній карті, їх функції та причини перенесення	4
4	Характеристика природно-ресурсної бази регіонів та країн світу	4
5	Секторальна модель економіки та її основні характеристики. Первинний, вторинний, третинний сектор	4
6	Діяльність міжнародних туристичних організацій, їх значення у сучасному світі	4
7	Історичні типи відтворення населення	5
8	Людство як компонент природи Землі та чинник її диференціації. Походження людини та шляхи її розселення.	5
9	Виклики сучасних міграційних процесів. Трудова міграція.	5
10	Поширення локальних релігій у світі. Центри паломництва світових релігій	5
11	Географія охорони здоров'я, освіти, дозвілля та споживання	5
12	Зростаюча роль демографічних та продовольчих проблем світу	5
13	Географія збройних конфліктів	6
Всього		60

*Оцінка самостійної роботи входить до тематичного і підсумкового контролю.

4. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1. пояснення, створення проблемної ситуації, бесіда, розповідь
2. методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль і самооцінка)
3. методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, створення ситуації інтересу у процесі викладання, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента).

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, які варто визначати за допомогою числової (відсоткової) шкали оцінювання знань і трансформувати в оцінку використовуваної рейтингової шкали у кількості балів, що виділяються для кожного запланованого результату навчання навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання за основними видами робіт – [завантажити >>>](#)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання				Підсумковий контроль (Залік)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			
Практичні/семинари	Модуль-контроль	Практичні/семинари	Модуль-контроль		
20	10	15	15	40	100

6. Засоби оцінювання

- стандартизовані тести;
- практичні роботи;
- проектно-практичні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- контрольні роботи.

7. Форми поточного та підсумкового контролю:

- усна відповідь;
- захист презентацій;

–тестування на платформі moodle ;

–перевірка практичних завдань.

Форма підсумкового контролю – залік,

Контрольні заходи проводяться з метою оцінки рівня підготовки студентів з дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюються у вигляді поточного та підсумкового семестрового контролю (заліку).

Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для зарахування поточного контролю, становить **10 балів**. Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (заліку): наявність 20 балів та виконання 2 практичних робіт.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є **обов'язковою** формою контролю навчальних досягнень студента. Він здійснюється під час проведення заліків, іспитів в тестовій формі на платформі **MOODLE**. Загальна кількість балів за успішне виконання завдань підсумкового модуля – 40. У разі використання заборонених джерел студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

8. Рекомендована література

1. Основна література

1. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економіка та соціальна географія світу: Посібник. К.: Видавничий центр «Академія», 2003. 688 с.
2. Заячук О. Рівень соціально-економічного розвитку обласного регіону – передумова та індикатор розвитку освітньо-виховного комплексу /О. Заячук / Науковий вісник Волинського національного університету ім. Л. Українки. Серія : Географічні науки – Луцьк: Видавництво ВНУ. 2010. №15. 179 с. С. 60-66.
3. Заячук М., Заячук О, Заячук А. Просторовий ресурс території м. Чернівці: хронологічний та хорологічний аналіз. // Вісник Київського національного ун-ту ім. Т. Шевченка. Географія ½(78/79). 2021. С. 26-32.
4. Іщук С. І. Соціальна та економічна географія: теорія і методологія : навч. пос. / С. І. Іщук, О. В. Гладкий. Київ : Знання, 2015. 335 с.
5. Книш М. М. Економічна і соціальна географія країн, що розвиваються : нав. посібник. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 264 с.
6. Книш М. М. Регіональна економічна і соціальна географія світу (Латинська Америка та Карибські країни, Африка, Азія, Океанія) // Regional Economic and Social Geography of the World : нав. посібник / М. М. Книш, О. І. Мамчур. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 368 с.
7. Кузик С. Регіональна економічна і соціальна географія світу (розвинені країни) : навч. посібник / С. Кузик, Л. Котик, І. Ванда. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 148 с.
8. Соціальна географія : підручник / за ред. Л. Немець та К. Мезенцева. Київ : Фенікс, 2019. 304 с.
9. Територіальний розвиток в Україні: розвиток агломерацій та субрегіонів : посібник / Проект USAID «Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність» (USAID ЛІНК). Київ, 2012. 183 с.
10. Цапок С. Етнодемографічна картина сучасного світу (енциклопедичне дослідження). Львів: ІРД НАН України, 2007. 418 с.
11. Чубрей О., Заячук О. Основи суспільної географії : курс лекцій. Чернівці :ЧНУ, 2013. 128 с.

Додаткова література

1. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України [Електронний ресурс] // Електронний фонд Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua:8080/dspace/>
2. Globalization and World Cities : Research Network [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lboro.ac.uk/gawc/index.html>
3. New Urbanism [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.newurbanism.org/>
4. Статистика міжнародних міграцій. Режим доступу: https://migrationdataportal.org/?i=stock_abs_&t=2020
5. Статистика міжнародної міграції Євростат. https://knowledge4policy.ec.europa.eu/dataset/ds00026_en
6. База даних Світового банку «Показники світового розвитку» <http://data.worldbank.org/indicator>
7. Представництво ООН в Україні <http://www.un.org.ua/ua>
8. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) <http://www/fao.org>
9. Міжнародний валютний фонд (МВФ) <http://www.imf.org/external/index.htm>
10. Світовий банк <http://www.worldbank.org>
11. Велика сімка . Режим доступу: <http://www.g7.com>
12. Інститут світових ресурсів. Режим доступу: <http://www.wri.org>